

hik hasi

Hezkuntza eraldatzeko

6,5 € · 2024ko urria
291 znb

12-20

Arte
hezkuntza
birpentsatzen

32-36

Arnasa,
barrurantz
begiratzeko

38-43

Ebaluazioa aldatu,
guztia aldatzeko

50-53

Proposamena:
Gau Beltza ala
Halloween?

54

Atzeko atletik

Begoña Pedrosa

Hezkuntza
egiteak
entzutea
esan nahi du

EZAGUTU ZURE GORPUTZA ETA SEXUALITATEA TABURIK GABE

+4 urte

+9 urte

hik hasi

Hezkuntza eraldatzeko

Argitaratzailea: XANGORIN KOOP. ELK. TXIKIA

Errekalde hiribidea, 59. Aguila eraikina, 1. solairua.

20018 DONOSTIA GIPUZKOA.

Tel: 943 37 14 08 ; www.hikhasi.eus;

Posta Elektronikoa: hikhasi@hikhasi.eus

Lege Gordailua: SS-1001/95. ISSN: 1135-4690.

Erredakzioa: Ainhoa Azpirotz, Ainara Gorostitzu,
Olatz Lasagabaster.

Erredakzio batzordea: Mikel Agirrezabala, Izarne Garmendia, Aritz Larreta, Josi Oiarbide, Eider Palmou, Leire Saez, Xabier Sarasua, Josu Txapartegi, Alazne Ugarte-
txea eta Arantxa Urbe.

Aholkulariak: Ane Ablanedo, Nerea Agirre, Nerea Alzola, Nere Amenabar, Esti Amenabarro, Amaia Antero, Abel Ariznabarreta, Alex Barandiaran, Alvaro Beñaran, Begoña Bilbao, Mariam Bilbatua, Aines Dufau, Lore Erriondo, Gurutze Ezkurdia, Idoia Fernandez, Joxe Garmendia, Elena Herran, Alfredo Hoyuelos, Xabier Isasi, Olaia Jimenez, Juanjo Kintela, Irene Lopez-Gofi, Nerea Mendizabal, Maialen Oiartzun, Naiara Ozamiz, Karmele Perez Lizarralde, Karmele Perez Urraza, Iratxe Redondo, Matilde Sainz, Nora Salbotx eta Xabier Tapia.

Komunikazioa: Paula Estevez.

Administrazioa: Uxue Ugartemendia.

Azaleko argazkia: Hik Hasi.

Diseinua: Sorland.

Maketazioa: Hik Hasi.

Inprimategia: ANTZA S.A.L.

Hezkuntza Sailak onetsia (2024-10-01).

Kopurua: 3.400 ale.

Hik Hasiko edukiak baliatu eta zabaldu ditzakezu, gure egiletza aitortu eta soilik baldintza beretan eginez gero. Hik Hasik ez ditu bere gain hartzen bertan plaza-ratutako iritziak ezta bat etorri ere derrigorki haiekin.

zerbitzua eta
lana euskaraz

Hezkuntza Sailak eta Kultura eta Hezkuntza Politika Sailak (Hezkuntza Politikarako Saiburuordetza) diruz lagundua

Aurkibidea

“

Irakasleek behin eta berriz aitortu didate eskola gehienetan
ikasleek ez dutela sentitzen hiztun aktibo izan daitezen nahi
denik, transmititzen zaien helburu bakarra
euskara(z) ikastearena dela

Kike Amonarriz

6 EDITORIALA
Eragiteko zikloa

8 IRITZIA
Nora Salbotx / Eder Etxebarria

10 HILEKO IRUDIA
Lehen Hezkuntzako
formazioko diploma banaketa

12 GAI NAGUSIA
Arte hezkuntza birpentsatzen

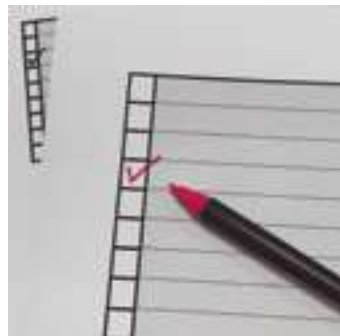

22 ELKARRIZKETA
Begoña Pedrosa

32 ESPERIENTZIA
Arnasa, barrurantz begiratzeko

38 EKARPENA
Ebaluazioa aldatu,
guztia aldatzeko

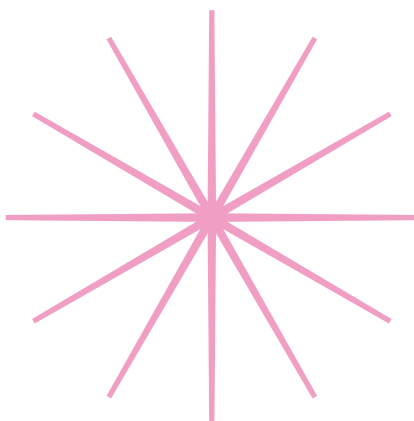

46 AHALDUNTZE ESKOLA
Zuzen, labur eta argi

50 PROPOSAMENA
Gau Beltza ala Halloween?

54 ATZEKO ATETIK
Ainara Orbezua

Eragiteko zikloa

Editoriala

Hezkuntza
 Legearen garapena
 eta kalitatezko
 hezkuntzan
 sakontzea
 izango ditu ziklo
 berri honetako
 lehentasunak.
 Erronka ugariko
 ziklo garrantzitsua
 izango da.

Ilusioz, arduraz eta lan egiteko gogoz egin du Begoña Pedrosak EAEko Hezkuntza sailburuorde izatetik sailburu izateko urratsa. Erantzukizun handiko lana dela argi dauka. Lanak alabaina ez dio beldurrik ematen, are gehiago, lana, konpromisoarekin batera, beretzat garrantzitsua den balioa da. Autoexijentea da, eta badaki exigentea dela hezkuntzako profesionalekin ere. Hain zuzen ere, hezkuntza bera, profesioa, erantzukizun handiko lanbidetzat daukalako, denik eta erantzukizun handiena baita pertsona bat heztea, beretzat.

Administrazioarengatik bezala, kontziente da irakasleek exigentzia handiak dituztela gizartearengatik eta familiengandik ere, horregatik behin eta berriro errepikatu dio **Hik Hasiri** administrazioaren egitekoa babesa eta tresnak ematea dela. Hezkuntza egitea, bere iritziz, entzutea da. Bai sailburu moduan, baita irakasle moduan ere: “Ikastetxeetara bisitak egitea eta elkarriketak izatea garrantzitsua da niretzat. Hori da gure izateko modua eta politika egiteko modua”.

Garbi dauka begirada: irakaslea da hezkuntza prozesuan inpartu eraginkorrena daukan gakoa: “Baina irakaslea ez da elementu isolatu bat ikastetxearen barruan. Ikastetxea komunitate bat da eta erabakiek lerrokatuak egon behar dute”. Hori guztia engranatzeko pieza, formazio eredu propioa da Pedrosarentzat —ez alferrik, HUHEZlko dekanotzatik dator sailburua—, “tokian tokiko proiektu propioekin uztartuta”.

Hezkuntza Legearen garapena eta kalitatezko hezkuntzan sakontzea izango ditu ziklo berri honetako lehentasunak. Ziklo garrantzitsua izango da Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako hezkuntza sistemarako —eta korrelazioz, izan dadila beste lau lurraldeetarako ere—: Euskal Hezkuntza Zerbitzu Publikoa martxan jartzekoa, Euskararen Institutua abiatzekoa, Euskal Eskola Publikoaren I. Plan estrategikoa garatzekoa, eskola segregazioaren aurkako itun soziala mamitzekoa... Lau urte mugarri. Exijentziaz eta bereziki autoexijentziaz jardungo du “baliabideak, babesa eta tresnak ematen”, hezkuntzan sinesten duelako.

Nora Salbotx Alegria

Amaiurko eskolan maistra eta *hik/hasitarra*

Plebearen hezkuntza baten alde

Irakaskuntza-eskola ezinezko bilakatu da dagoeneko, ezinezko, ikasleak aldatu egin direlako, testuliburu zaharrak pentsaezina direlako eskola garaikidean”.

Hondar aldiko hezkuntza artikuluren bateko ideia irudituko zitzaizun hori duela 109 urte eman zuen Nadezhda Krupskaiak, orduko hezkuntzaren zutabe guztiak lehertzeraz ere bazetorren iraultza sozialistaren abaroan. Bera izan zen hezkuntza sobietar berriaren arduradunetako bat, hezkuntza utopia berri bat martxan jartzeko arduradun. Geroztik zenbat bider ez ote zen eskribituko eskola tradizionalak, zaharrak, kapitalaren eta pribilegiatuen interesak babesten dituela gauza guztien gainetik?

Gaurko begiradatik, klase terminoetan emandako salaketa horrek erabateko gaurkotasuna duela erakusten diguten hainbat aldagai badira. Batetik, produktibismo patriarkal kapitalistaren interesen logikan eraikitako eta, pixkanaka, eskola giza datuen estraktibismoa tresna bilakatzeraz doazen erreforma salda dugu. Gaurko kapitalismo digitalean alienazioa bizitzak ekoizkin bilakatzetik dator. Diziplitatze patriarkal neoliberala helburu duen hezkuntza sistema bati aitzin egin beharrean gaude ondorioz; gorputzak nahi ditu neoliberalismoak, gorputzak behar ditu patriarkatuak.

Bertzetik, eta hain zuzen ere horrexegatik, zaintzaren pedagogiarik ez dago curriculumetan, kolapso sistemikoak ekarritako pandemia baten ondorenean ere ez. Mantenuko produktzioa (bizitza sostengatzen duen hori) ez dute haiek, agintariek, kolektibizatuko, beraz, herriari, zapalduoi, hezkuntza komunitatearen baitan ere, dagokigu horren politizazioa eta praxia ikasgeletara eramatea, hori baita gaur egun hezkuntzatik egin dezakegun ekintza antipatriarkal eta antikapitalistenetako bat.

Krupskaiak iruten, trikotatzen, liburuak zein landareak zaintzen, botikak egiten, ekoizpen-tresnak maneiatzen eta haurrak bizitzatik eta jendearengandik bereizten ez zituen hezkuntza baten alde egiten zuen. Lan fisikoa eta lan mentalaren batasunak lehena intelektualizatzen eta bigarrena gorpuzten zuela zioen pedagogo errusiarrek, gizarte banaketa eta desberdinkeria suntsitzen laguntzen zuela, nobleak eta plebeioak lan motaren arabera banatzen baitziren.

Munduko zapalduon perspektiba emantzipatzailetik “testuliburu zaharrak” eraisteko aukera berri bat dugu hasi berri den ikasturte honetan, badugu geure buruei galdetzea, hasteko, nor ote diren gaur nobleak eta nor plebeioak. Eman horri!

Eder Etxebarria Rojo

Baionako Bernat Etxepare Lizeoko irakaslea eta *hik/hasitarra*

“Hodeian” lan egiteari buruz

U rte anitz pasa dira lehen tresna digitalak hezkuntza sisteman ezarri zirenetik. Hasiera batean ofimatika tresnak baino erabiltzen ez bagenituen ere, pixkanaka-pixkanaka biderkatu genituen tresna horiekin betetzen genituen funtzioak. Gaur egun, eta bereziki pandemiak bultzatuta, “hodeian” eskaintzen dizkiguten plataformetan lan egitera ohitu gara. Izan ere, politak, sinpleak eta “doane-koak” dira.

Sentsazioa daukat, ordea, hezkuntza sistemaren parte garenok inolako irizpide kritikorik gabe erabiltzen ditugula tresna horiek. “Hodeia” hitza etengabe aipatzen badugu ere, esango nuke zer ote den oso ongi ez dakigula. Eta jarrera hori kaltegarria da gure ikasleentzat. Ikasleak guk proposatzen dizkiegun tresnekin lan egitera behartuta daude. Alegia, ariketa Gdriven ezartzen badiogu, ikasleak Google-enak diren programak baliatu beharko ditu, nahi eta nahi ez.

Baina, zer gertatuko litzateke hezkuntza sistemako kideok “hodeia” kontzeptuaren hausnarketa kritikoa egiten hasiko bagina?

Iritzi ezberdin anitz leudekeela onartuz, bada komunitate osoaren onespena lukeen konklusio bat: “Hodeia ez da existitzen, beste norbaiten ordenagailua baino ez da”. Beraz, non dago ordenagailu hori? Norena da? Zer egiten du gureak diren ariketa, azterketa eta beste hainbat ekoizpenekin? Nire fitxategietara sarbidea izango dut beti? Eta egun batean ordaintzekoa bilakatuko balitz, beste plataforma batera eraman nitzake nire lanak?

Lasai geratuko ginateke hodei bidezko plataformak bulegotikara mugatuko balira. Zoritxarrez, musika entzuteko, bideoak ikusteko, diseinu grafikoa lantzeko, argazkiak editatzeko, inprimakiak betetzeko, “galdera-erantzun” jokoak eraikitzeko... ezagutzen ez dugun horren ordenagailuan lan egitera ohitu gara, lan egiteko modu horrek ekar ditzakeen albo-ondorioetan pentsatu gabe. Ikasturte honetan zehar idatziko ditudan beste artikuluetan, hodei horien alternatiba librean izan daitezkeenak aurkeztu eta ekar litzaketan onurak zerrendatuko ditut, gaur “ezagutzen ez dugun ordenagailu” hori, bihar “gure ordenagailua” bilaka dadin.

Hileko irudia

Lehen Hezkuntzako formazioko diploma banaketa

Hik **Hasik** diplomak banatu dizkie 2022-23 eta 2023-24 ikasturteetan *Lehen Hezkuntza* eraldatzen izeneko graduondokoa egin duten irakasleei.

Eduki ugari landu dituzte bi ikasturteetan zehar eta lanketa pertsonala ere egin dute formazioan parte hartu duten adituen laguntzaz. Egunerokotasunean ikasleekin aritzeko erremintak eskuratuta amaitu dute formazioa. Eta, aldi berean, bi urteko taldetasunak euren arteko harremanak garatzeko aukera eman die.

Usurbilgo Artzabal baserrian izan ziren diplomaren banaketa ekitaldia eta ondorengo bazkaria. **Hik Hasik** diploma banaketako eguna baliatu nahi izan du berriro ere Usurbilgo Udalari eta Udarregi ikastolari eskerrak emateko, formazioa ikastolan gauzatu delako bi urteotan.

IRUDIMENA

Cecilia Vicuña

Zer ikusten dugu?
Zer izan dezake hezkuntzan?

Gai nagusia

Arte hezkuntza birpentsatzen

Eskola Txikien 14. Topaketan, Aramaion, arte hezkuntza izan zuten aztergai. Hainbat eskola txikitan prestatzaile izan diren irakasleak izan ziren hizlari: HUHEZIkko Ixiar Rozas eta EHUKo Estitxu Aberasturi. Arte hezkuntza “garaikidetzeko” eta berrikusteko gakoak eman zituzten.

» Estitxu Aberasturi EHUKo irakaslea eta Ixiar Rozas HUHEZIkkoa, Aramaion.

A rte hezkuntzari eskaini zion eguna Eskola Txikien 14. Topaketak (Aramaio). Bi urtez behin egiten duten jardunaldian, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako 44 eskola txikitako ordezkariak elkartu ziren, 210 hezitzaile, eta arte hezkuntza izan zuten ardatz. Horretarako, eskola txikiekin elkarlanean aritu izan diren bi hizlari gonbidatu zituzten: Ixiar Rozas eta Estitxu Aberasturi. Lehena idazlea eta Mondragon Unibertsitateko HUHEZI Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultateko irakaslea da, eta bigarrena, margolaria eta EHUREn Donostiako campuseko Hezkuntza Fakultateko irakaslea. Biek eskola txikietako irakasleei prestakuntza saioak eman dizkiete. Ideia

Eskola txikiak, praktikan

Topaketaren bigarren zatian hainbat ikastetxek euren proposamenak partekatzeko aukera izan zuten, komunitatean lan egitea eta elkarrengandik ikastea baitira topaketen beste xedeetako bat. Herri hauetako eskola txikiek aurkeztu zituzten euren arte esperimentziak: Altzo, Berrobi, Zerain, Larraul, Olaberri, Aginaga, Aramaio, Aizarna, Aulesti, Amoroto, Etxebarri, Turtzioz eta Trapagaran.

ugari ekarri zituzten mahaira, guztiak Roza-sek deskribatu zuen ardatz honen gainean: “Arte hezkuntza ez da ostiral arratsaldeetan, ikasgelan haurrak leher eginda daudela, entretenitzeko egiten den proposamena. Artea egiteko modu bat da. Ezagutza sortzeko praktika moduan ulertzen dugu arte hezkuntza, egitetik —eskuekin eta buruarekin egitetik— galdetzeraz garmatzen praktika gisa, metodologia gisa. Zenbait gaitara edo zenbait ikasgaitara gerturatzeko modu bat da”.

“Mundua mugitu duten egiturazko aldaketa handien aurrean, zeresan handia du hezkuntzak”, Aberasturiren eta Rozasen aburuz; eta, eginkizun horretan, eskolak zer landu nahi duen erabakitzeaz gain, eduki horiek *nola* landu ere erabaki behar du: “Edukia estrategia zientifikoetan soilik oinarritzen badu, gizatasuna baztertzeko arriskua izan dezake ikasketak. Pertsonengan eta haien gizatasunean oinarritu nahi badugu, uste dugu arte hezkuntza arlo proposa izan daitekeela”, adierazi zuen Aberasturik. Arte hezkuntza birpentsatzean, beraz, zer eta *nola* birpentsatu behar dira. Aberasturiren arabera, “zaharkituta gelditu den arte hezkuntzaren iruditeria” pitzatu egin behar da. “Garaikidetu” egin behar dugu: “Emankorrakoa den beste zerbait erakitzen saiatu behar dugu. Edozein ikaskuntza abiatzen laguntzen digu arteak”.

Artearen ikuspegi garaikidea

“Garaikidetzeaz” ari direnean, ez dira ari “boladan dagoen artea” eskolara eramateaz edo adimen artifiziala erabiltzeaz.

Arte hezkuntza ez da ostiral
arratsaldeetan, haurrak leher
eginda daudela,
entrenenitzeko egiten den
proposamena. Ezagutza
sortzeko praktika moduan
ulertzen dugu arte hezkuntza
Ixar Rozas, HUHEZIKo irakaslea

“Proposamen bat garaikidea izango da, ez artelan bat hartzen dugulako —esan zuen Rozasek—, baizik eta gure garaiko arazoekin eta munduan ditugun kezkekin, gatazkekin eta galderekin erlazionatzen gaituen zerbait lantzen ari garelako”. Arte garaikidearen ikuspegia balioestean, arteak “bizitzatik” edaten duela nabarmendu zuen Aberasturik: “Arteak bere testuingurutik edaten du; munduan gertatzen ari diren gauzak azaleratzen ditu; ikertu egiten ditu, eta pieza artistiko moduan itzultzen ditu”. Porositatea deitzen dio horri Rozasek: “Arreta jarri behar dugu

kanpoan dagoen horretan; munduak eragin egiten digu, eta hunkitu egiten gaitu... Inguratzen gaituen errealitatearekin zintzoak diren hezkuntza praktikak interesatzen zaizkigu arte hezkuntzan”. Bat dator horrekin Aberasturi: “Bizitza ikasgelan sartze-ko aukera ematen du arteak. Kanpoan gertatzen den horri erant-

zun bat emango diogu, eta erantzun hori testuala, bisuala... izan daiteke”.

Nolako arte hezkuntza nahi dugu?

Arte garaikidearen ikuspegia hobetsi ondoren, ikuspegi horrek honako galdera hau ekarri zien hizlariari: nolako arte hezkuntza nahi dugu? “Geure buruari *nolako* arte hezkuntza nahi dugun galdetzeak esan nahi du eskoletan dagoeneko badugula arte hezkuntza. Arte hezkuntza egiten da dagoeneko. Baina *nolako* esaten dugunean, zerbait aldatu beharko genukeela esaten ari gara”, adierazi zuen EHUKo irakasleak. Eskola

» Zeraingo eskolako haurrak arte hezkuntza lanean.

Txikietako hezitzaileengandik jaso dute Rozasek eta Aberasturik berritzeko beharra, prestakuntza emateko eskaria. Unibertsitateko irakasleei esperientziak erakutsi die “kostatu” egiten dela ikastetxe askotan arte hezkuntza lantzea, eskola txikiez harago ere, Rozasek azaldu zuenez: “Aparte egiten den ikasgai bat bezala hartzen da arte hezkuntza. Aurrerantzean, artea lantzen dugunean hezten ari garela pentsatu behar dugu, eta metodologia bat izango dela”. Aldaketa dakar, beraz, ikuspegi berriak, Aberasturik aurreratu zuenez: “Arte hezkuntza zentzu horretan landu nahi badugu eta hezkuntzari

begira eskaintzen dituen aukera ikaragarriak baliatu nahi baditugu, ohartu behar dugu berritzen dugunean geure burua ere berritu egin behar dugula. Horrek gure barrenean galderak egitea eta mugimendu aldaketa bat egitea dakar. Ezin gara leku berean gelditu”. Bat dator Rozas: “Berritzeko, ezinbestekoa da egiteko modu berriak izatea, metodologiak eta egiteko moduak aldatzea”. Mugitzen hasteko, arteari eta arte hezkuntzari loturiko hainbat kontzeptu eta ezaugarri berrikusteko eta aldatzeko proposamena egin zuten Aramaion, artea pizgarri edo eragile izan dadin.

Denok dugu gaitasuna artea egiteko. Lanean hasi behar dugu: zalantzan jarri behar ditugu baieztapen horiek. 'Ez naiz txarra; beldurra hartu diot agian uneren batean...' Beldurrak astintzen hasi behar dugu

Estitxu Aberasturi, EHuko irakaslea

Lehen kontzeptua: beldurra edo finkatuak dauden ideiak

Arte hezkuntzara ikuspegi garaikide batetik gerturatzeko, artearekiko dugun jarrera berrikusi beharko genuke lehendabizi, Aberasturiren arabera: "Finkatuta dauden ideia asko ditugu gure buruan, arteari lotuta. Oro har, beldurra sortzen du jendearengan arteak: 'ez dakit egiten'; 'txarra naiz artean'; 'ez zait artea gustatzen'; 'ez dakit marrazten...'". Hezitzaileak ideia horiek astindu egin behar ditu, arte hezkuntzan murgildu nahi badu, EHuko irakasleak azaldu duenez: "Denok dugu gaitasuna artea egiteko. Lanean hasi behar dugu: zalantzan jarri behar ditugu baieztapen horiek. 'Ez naiz txarra; beldurra hartu diot agian uneren batean...' Geure beldurrak eta finkatutako ideiak astintzen hasi behar dugu."

Irudimena

Arte hezkuntzarekin lotura zuzena daukan beste kontzeptu bat irudimena da, eta irudimenak, era berean, lotura dauka beldurrarekin, Rozasen arabera: "Irudimenari hegialak moztan dizkion hezkuntza sistema daukagu, irudimena zikiratzen duena, orokorrean hitz eginda. Haurrak txikiak direnean, lekua uzten zaio irudimenari; LHn, leku gutxiago hartzen du; DBHn, desagertzen hasten da, eta unibertsitatean, zer esanik ez! Gero, irakasleei askotan entzuten diegu: 'Nik ez daukat irudimenik', 'ni ez naiz sortzailea' eta abar. Lantzen den zerbait da irudimena; ez da

Arte hezkuntza "garaikidetzeko" proposamena egin zuten Rozasek eta Aberasturik.

zerbait abstraktua. Giza kondizioa da. Irudimenik gabe, ez gara ezer. Ezin dugu ez oraina ez etorkizuna pentsatu, irudimenik gabe". Rozasen aburuz, adin guztietako ikasleekin irudimena lantzeko egitekoa daukagu irakasleok: "Irakasleonek misioa da 0 urtetik hasita ikasle guztiekin esperimendatzeko eta ikasleak ahaldunduz. Horretarako, irakasle garen neurrian eta gure ikasgeletan irudimena landu ahal izateko, geuk ausartu behar dugu geure irudimenari ateak, leihoak eta zirrikitu guztiak zabaltzen".

Artera gerturatzeko, beldurra galtzeko eta irudimena lantzeko, galdera egokiak egitearen garrantzia nabarmendu zuten bi hizlariak. "Artelan baten aurrean, 'zer da?' galdetu beha-

rrean 'zer ikusten dugu?' galdetzen badugu, galdera beste modu batean egiten hasten bagara, pentsatzeko aukera gehiago zabaltzen ditugu, eta begirada aldatzen dugu", adierazi zuen Rozasek. "Irakaslearen ideia" proposatu zuten: "Hartu obra, jabetu eta erabili, noski, egilea aitortuz. Ezinbestekoa da hori. Jabetzea ez da lapurtzea. Egiletza aitortzea artearen lanbidearen atzean ardura, lan, denbora eta koherentzia handia dagoela aitortzea da".

Esperientzia eta parte hartzea

Ikasketa prozesu guztietan eta, beraz, baita arte hezkuntzan ere, garrantzitsuak dira esperientzia eta parte hartzea, Aberasturi-

Topaketan esanak

- » **Konturatu ginen arte hezkuntzan gizonezko pintore zuri hilen lanak lantzen genituela eta birpentsatzen hasi eta ikuspegia zabaldu behar genuela**". (Altzoko eskola txikia)
- » **2018-2019 ikasturtean, lantegien bidezko metodologiara pasatu ginen. Baina arte lantegiari ez genion behar bezala heltzen. Beldurra agertu zitzaigun: zer rol du hezitzaileak arte lantegian? Prestakuntza behar genuela ikusi genuen**". (Zeraingo eskola txikia)
- » **Arte lantegiak prestakuntza eta koordinazio lana eskatzen du, aurretik, bitartean eta ondoren, baina lantegi horretan ari den hezitzaileak begirada horretatik ikusten du ingurune guztia**". (Berrobiko eskola txikia)

ren arabera: "Esperientziak gure inplikazioa eskatzen du, eta horrek geure buruari honako galdera hau egitera garamatza: zer intentzio pedagogikorekin erabiltzen dut artea? Intentzio bat dagoenean, ikasketa dago, bai ikasleen kasuan, bai eta hezitzaileon kasuan ere. Beraz, ikasleei material bat edo proposamen bat egiten diegunean, zer intentzio pedagogi-

ko dugun galdetu behar diogu geure buruari: zer proposatzen diet, eta zertarako?"

Denbora

"Artean hezteko eta artearekin hezteko", gogoeta egin behar da denboraren kudeaketaz ere, Rozasek azaldu zuenez: "Denboraren kudeaketaren gaia oso garrantzitsua da, bai bizitzan, bai eta hezkuntzan ere. Gatazka handi bat daukagu guztiok denboraren kudeaketarekin. Hezkuntzan, artearen bitartez hainbat gauza ikasi nahi baditugu, ezinbestekoa da denbora hartzea. Gertatzen zaiguna da hezkuntza denboraren kontra antolatuta dagoela; hau da, hezkuntza hezkuntzaren kontra antolatua daukagula. Exceleko orri asko bete behar ditugu, eta presiopean ari gara beti, hezkuntza emaitza batzuk lortzera bideratuta dagoelako... Arte hezkuntzak beste denbora batzuk behar ditu. Prozesu horiek ezin dira egin, ez bada denbora aintzat hartzen".

Ukertzea

Gizartean arteak sortzen duen beldurrarekin lotuta dago artea ulertzea edo "ulertua izatearen ideia", Aberasturik azaldu zuenez. Tentsioa sumatzen du arte hezkuntzan, gai horri loturik. Beldurrari loturiko konplexuak eduki ohi ditugu honelako pentsamenduen

atzean: “Nola gerturatuko naiz pieza horretara ez badut guztiz argi egilea nor zen eta zer egin zuen? Nola eramango dut pieza hori gelara?”. Horrelako kasuetan, hezitzaileak, ulertzeari garrantzia ematen dionez, objektibotasunera jotzen du, hau da, biografiara: Nor zen piezaren egilea? Zer egiten zuen? Eta hori egiten dugunean, ito egiten dugu obraren ideia bera. “Ulertuak izateak ez du esan nahi artistak egin duena sinplifikatzea edo azaltzea, baizik eta bidaia elkarrekin egitea”. Bidaiatzeko, biribilean jarri, obrari begiratu eta denbora eskaintzea proposatu zuen Aberasturik: “Umeei ‘zer gertatzen da pieza hone-tan?’ galdetzen badiegu, ikusiko dugu umeek ez diotela beldurrik arteari eta berehala ideiak botatzen hasten direla eta elkarrekin bidaia egiten”. Ez sinplifikatzea eta objektibotasunik ez bilatzea gomendatu zien hezitzaileei: “Arte hezkuntza ez da objektiboa, subjektiboa baizik, piezak subjektiboak baitira. Ulertuak

izateko, ez daukagu objektibotasun horretara gerturatu beharrik. Beldurra alboratzen badugu, elkarrekin gozatzeko modua aurkituko dugu. Denbora eskaintzen badiogu, zerbait gehiago ikusten hasiko gara...”.

Konexioa

Arte hezkuntzan, “hezkuntzan bezala”, funtsezkoa den beste ezaugarri bat konexioa da, Rozasen arabera: “Irakaslearen eta ikaslearen artean konexiorik ez badago, ezin da hezkuntza prozesurik abiatu, eta ez da ikasketarik izango. Konexioa ezinbestekoa da arte hezkuntzan ere. Haur Hezkuntzan, beharbada, errazagoa da haurrekin konektatzea; Lehen Hezkuntzan ere bai. Eskola txikietan, ratio txikiagoek lagundu egiten dute... Baina zer gertatzen zaigu DBHn? Zer gertatzen zaigu unibertsitatean?”.

Bi hizlariak nabarmendu zuten, eragileak baliatuta eta arte hezkuntzari loturiko kontzeptuak berrikusi ostean, funtsezkoak direla prestakuntza eta lanketa pertsonala arte hezkuntzako prozesuak garatu ahal izateko. Hau zioen Rozasek: “Ez dago errezetarik arte hezkuntzarako, hezkuntza berritzeko errezetarik ez dagoen moduan. Ezin da hezkuntza berritu, ez badago lanketa pertsonalik. Berrikuntza prozesu batean sartzen garenean —nahiz eta uste dugun hezkuntza berritu baino gehiago eraldatu egin behar dela—, gauzak lekuz mugitzen dira. Batzuetan, dena hankaz gora jartzen zaigu, eta beldurrak, erresistentziak eta aurreiritziak agertzen dira. Hori guztia gainditzeko, prestakuntza eta lanketa pertsonala behar ditugu”. “Metodologian inplikatzeko, beharrezkoa da ezagutza; baina, horrez gain, beharrezkoa da komunitatea ere”, erantsi zuen Aberasturik: “Hau guzti hau elkarlanean eraman daiteke aurrera; bestearen praktika ikusteak pentsarazi egiten digu. Partekatzeak parte hartzera bultzatzen gaitu”.

Irakaslearen eta ikaslearen artean konexiorik ez badago, ezin da hezkuntza prozesurik abiatu, eta ez da ikasketarik izango. Konexioa ezinbestekoa da arte hezkuntzan ere

Ixiar Rozas, HUHEZIKo irakaslea

zientzia
azoka
elhuyar

Elhuyar
Zientzia Azoka
2025

Izena emateko
epea zabalik

Informazioa eta izen-ematea:
zientzia-azoka@elhuyar.eus

elhuyar
ezagutuz aldatzea

Babesleak:

MINISTERIO DE CIENCIA, INNOVACIÓN Y UNIVERSIDADES

erabi

Kolaboratzaileak:

Euskal Herriko Unibertsitatea

Universidad de Deusto

Euzko Jaurlaritzak

ueu

Bizkaia talent

DigiPen

aranzadi

B-CAM

B-MATERIALS

CICbioGUNE

CICnanogune

CFM

DIPIC

Ikerbasque

NEIKER

POLYMAT

tecnalia

STEM

PLANTARIO

Lau urtez EAEko Hezkuntza sailburuorde izan ostean hartu du sailburutza Begoña Pedrosak. EAEko Hezkuntza Hitzarmena eta ondoren Legea egosi diren garaia izan da, eta berak berrikuntza eredu propioa diseinatu ahal izan du igaro den zikloan. Lehen lerroan hasi duen legegintzaldia Hezkuntza Legearen garapenean eta hezkuntzaren berrikuntzan sakontzeko aldia izango du.

Begoña Pedrosa

EAE-KO HEZKUNTZA SAILBURUA

“Gure profesioa,
hezitzaileona,
neketsua da,
erantzukizun handia
delako pertsona bat
heztea; erantzukizunik
handiena”

EAEko Hezkuntza Legea onartu ondorengo legealdiko sailburu izatea egokitu zaizu. Zer esan nahi du horrek zuretzat?

Horrek esan nahi du lan asko egin behar dudala, hori lehenengo eta behin. Ohore bat da ardura hau hartzea. Ilusioa, ardura eta lan egiteko gogo nabarmenduko nituzke. Guri lanak ez digu beldurrik ematen eta saiatuko gara beti komunitatearekin elkarlanean aritzen. Hezkuntza egiteak entzutea esan nahi du, eta entzuten ditugun proposamenak bideragarriak ote diren aztertzea; beharrak aztertzea, hezkuntza ahalik eta ondoen diseinatzeko eta garatzeko asmoarekin.

Legearen ezarpena eta garapena urte lu-

zeetako zeregina izango da. Zein izango dira lehentasunak?

Lehentasun bat, hain zuzen ere, legearen garapena bera izango da. Kalitatezko hezkuntzan eta behar ditugun estrategietan eta tresnetan sakontzea izango da gure lanaren ardatz inportante bat. Nik zera azpimarratuko nuke, eta garrantzitsua iruditzen zait irakasleei hau ondo azaltzea: formazio eremuan bidea egiteko saiakera handia egiten ari gara azken bi urte hauetan. Denok dakigu irakaskuntzaren inpaktuan aldagai garrantzitsuena zein den: irakaslea da. Baina irakaslea ez da elementu isolatu bat, ez da bera bere kabuz eta bakarrik lan egiten duen pieza ikastetxearen barruan. Ikastetxea komunitate bat da

eta hor, ikaste-irakaste prozesuari dagokienez hartzen diren erabakiek partekatuak eta lerrokatuak egon behar dute.

Formazio ereduaz hitz egiten dugunean guretzat oso inportantea da komunitate praktikaz hitz egitea. Gure eredu propioa garatu nahi dugu hor. Aurten hainbat komunitate profesional elkarrekin lan egiten eta hausnartzen izango ditugu, eta hortik ateratzen ditugun hausnarketak, ondorioak eta ikaskuntzak sistema osoarekin partekatzen saiatuko gara, testuinguruak eta tokian tokiko proiektuak errespetatuz.

Hori guztia entzunda, gaur egungo formazio ereduak aldatu egingo dela ulertu behar al dute irakasleek?

Aldatu baino gehiago, pauso kualitatiboak emango ditugula esango nuke. Hemen gaude **Hik Hasin**, eta **Hik Hasik** ere hausnarketan eta ekintzan oinarritzen den ereduak jorratzen du.

Nik ekintzan eta hausnarketan oinarritutako formazio ereduak sinesten dut, ezagutza biderkatu egiten baitu. Badakit eredu anbiziotsua dela eta esfortzua eskatzen duela, baina epe luzean inpaktu handiena daukan egiteko modua da

Nik ekintzan eta hausnarketan oinarritutako formazio ereduak sinesten dut, aspaldi frogatua dagoen ereduak da, ezagutza biderkatu egiten baitu. Badakit eredu anbiziotsua dela eta esfortzua eskatzen duela, baina epe luzean inpaktu handiena daukan egiteko modua da.

Beste estrategiarik aipatuko al zenuke Hezkuntza Legearen garapenean lehen-tasun izan daitekeenik?

Curriculumari dagokionez, ziklo honetan, ebaluazio ereduak sakondu nahi dugu; ebaluazioa hezitzailea izan behar da. Badakit gai konplexua dela, egonezin eta zalantza asko sortzen dituen. Hor gakoa zein da? Aplikazio koherente bat egitea.

Praktika oso esanguratsuak eta onak ikusten ari gara momentu honetan, eta ahotsa eman nahi diegu eurei, irakasleei, zuzendariei, berrikuntza arduradunei... Euren ahotsa ekarri nahi dugu beste ikastetxe batzuetara. Erreminta berriak sortu ditugu, esate baterako, koaderno digitalaren pilotajea hedatzen ari gara, eta horrek, nik uste, eta umiltasunez esaten dut, gure eredu propioan aldaketa esanguratsu bat ekarriko du.

Aipatu dituzun horiek hobekuntza estrategia integralean kokatzen al dituzu?

Hobekuntzak eta berrikuntzak hitz egiten dugunean, argi daukagu ikastetxe bakoitzak bere ekintza propioa egin behar duela. Adibidez, digitalizazioaren esparruan ibilbide-orri nahiko zehatza eduki dugu sistema osora heltzeko, ibilbide anbiziotsua izan da eta oraindik ere martxan dago prozesua. Berrikuntzan sakontzeko euskal sistemako hiru unibertsitatetako adituekin mentore digitalak formatu ditugu, eta oso partekatua izan den paradigma batean aritu dira. Gu ez gara ari edozein digitalizazio ereduri buruz hitz egiten. Orain mentore digitalek eurek garatutako ezagutza hori ikastetxeetara transferituko dute. Itunpeko ikastetxeek ez dute parte hartu eta

gure asmoa haiek ere sartzea da, opatu egingo diegu unibertsitateko formazioan sartzea.

Hobekuntza estrategia integral horretan badago beste espazio handi bat, konplexutasun handiko ikastetxeetan kokatzen dena. Horiek beraien ekintza proposamen zehatzak dauzkate. *Eraldatzen* sarean lan handia egin da azken bi urteetan, eta orain beste palanka batzuk aktibatu nahi ditugu ikasle horien oinarritzko konpetentziak indartzeko. Horrez gain, indartu eta bultzada handi bat eman nahi diogu irakurketa estrategiari eta, irakurketa estrategiaren barruan, ulermen konpetentzia daukagu, eta behar ditugun tresna berriak eskainiko ditugu indartu behar ditugun oinarritzko konpetentziak sakontzeko. Ikasturte honetan detekzio goiztiarra egiteko pilotaje bat egingo dugu, batez ere ulermen zailtasunak dauzkaten ikasleen identifikazio sakonagoa egiteko.

Badakigu irakasleek lan handia daukatela, orduan guk bidea erraztu egin behar dugu, administrazio moduan, baliabideak eskaini behar ditugu.

Estrategia digitala indartu nahi duzuela esan duzu. Zer eredu duzue zehazki? Zer esan nahi duzue estrategia digitala “indartu” nahi duzuela diozuenean?

“Indartu”-k ez du esan nahi “gehiago”. Teknologia neurrian

Ikasturte honetan bertan diseinatzen ari gara eskaintza publiko berria, eta, gutxienez, 1.200 plaza ateratzea aurreikusten da

erabiltzen dugu, behar den garaian, etapa bakoitzak dauzkan ezaugarrietara moldatuz. Eredua esaten dugunean, hain zuzen ere, “nola” horren inguruan ikastetxeei aholkulartza emateaz ari gara. Noiz erabili behar dugu? Zertarako erabili behar dugu? Curriculumaren barruan, konpetentzia digitalaren garapena nola egin behar dugu? Horri buruz ari gara. Ez da teknologia gehiago, baizik eta teknologia testuinguratua eta etapa bakoitzari dagokion ondo aztertzea esan nahi dugu “indartu” diogunean. Ikuspegi arduratsu horretatik bizikidetzaren zaintza oso garrantzitsua da; digitalizazioa teknologiarekin lotzen da, baina digitalizazioa bizikidetzara ere bada.

Adimen Artifizialaz ere hausnartu behar dugu. Ezezagutza daukagu, eta ezezagutzak beldurra dakar. Irakasle taldeari azaldu behar diogu zeri buruz ari garen, horrek zer dakarren, zer aukera eta arrisku dauken... Inportantea da kontuan edukitzea ikasleak hor daudela, ezagutza izugarria daukatela. Horretarako gida bat egin nahi dugu aurten.

Zer-nola daukazue pentsatua Hizkuntza proiektuen garapena? Eta horri loturik, ‘Euskararen eta Hizkuntzen Markoa Eraikitzen hezkuntza testuinguru elea-niztunean’ dokumentua ondu zenuten aurreko legegintzaldian. Zer asmo duzu horrekin?

Lehenengo asmoa Euskararen eta Hizkuntzen Ikaskuntzarako Institutua sortzea da, hori badator. Hortik bideratuko dira politika berri guztiak. Bitartean lana egiten ari gara. Helduleku garrantzitsua da marko hori, garatu eta gehiago eztabaidatu behar den dokumentu bat da, eta Berritzeguneetan eta beste aditu batzuen bitartez lan hori egiten ari dira. Tokian toki, euskararen inguruan ikastetxe guzti-guztien erronka da hizkuntzaren erabileraren inguruko zaintza.

Hizkuntza proiektuak ikastetxeetan garatzen

jarraitzen dugu, baina erabaki genuen ikuspegi soziolinguistikoari espazio berezi bat ematea ikasturte honetan. Udal batzuekin batera praktika oso interesgarriak ari gara ikusten, eta, gainera, udalak komunitate horretako ikastetxe guztiekin lan bat egiteko ardura hartzen du, eta horrek ere kohesioa ekartzen du.

Neurri zehatzik hartuko al duzue ikastetxeetan kultur transmisioa berma dadin?

Badakigu hizkuntzaren ikuspegi soziolinguistikotik kulturarekiko atxikimenduak erabilera ekartzen duela, motibazioa ekartzen duela... badakigu eragiten duen aldagai bat dela. Orduan, hori ere kontuan hartuta etorriko dira proposamen batzuk. Badaude hainbat material eskuragarri, baina gehiago sozializatu behar dira. Badauzkagu programa batzuk ikastetxeetan martxan. Adibidez, niri asko gustatzen zait musikarien programa, eta ahal izango banu, bikoiztuko nuke; agendan daukagu hori indartzea.

Euskal Eskola Publikoaren I. Plan Estrategikoa garatzea hitzeman duzu. Zein izango dira planaren koordinatuak?

Euskal Eskola Publikoaren I. Plan Estrategikoa mugarri bat dela uste dut. Maiatzean hasi ginen prozesu parte-hartzaile honekin. Hainbat ardatz identifikatu dira: ikaslea ardatz, familien parte-hartzea, berrikuntza eta hobekuntza prozesua gure ezaugarri izatea, digitalizazioa, jasangarritasuna, ikaste-irakaste prozesuei garrantzi handia ematea...

Klaustroen egonkortasun ezak izugarri baldintzatzen du eskola publikoetako hezkuntza proiektuen garapena. Planak hori eragozteko neurririk zehatziko al du?

Nik uste dut asko aldatu dela argazkia eta indar handia egin dela alda dadin, bereziki aurreko ikasturtean abiatutako egonkortze prozesuekin. Gure helburua ikastetxe publikoetan egonkortze tasa hori areagotzea da,

bitarteko irakasleen tasa ahalik eta baxuena izatea da gure helburua. Mugarri batzuk jarri ditugu: datorren ikasturterako % 8ra jaistea gustatuko litzaiguke eta gure anbizioa legealdiaren bukaeran % 5era jaistea da.

Egonkortze prozesu handi bat egon da aurreko ikasturtean, datorren ikasturterako 5.000 irakasle egonkortzea ekarriko duena. Ikasturte honetan bertan diseinatzen ari gara eskaintza publiko berria, eta, gutxienez, 1.200 plaza ateratzea aurreikusten da.

Europako eskola publiko askotan zuzendaritzek irakasleak hautatzeko aukera dute. Horrek hezkuntza proiektuari lotutako profila eskatzeko aukera ematen du. Gisa horretako gobernatza eredu berri baterako aukerarik irekitzen al du legeak?

Nik uste dut ikastetxe publikoen autonomiaren gaiari heldu egin behar diogula eta bide juridikoak bilatu behar ditugula, batik bat ikastetxe jakin batzuetan dauzkagun egoerei bidea errazteko. Gure asmoa hori aktibatzea da, eta dekretu edo arau berri baten bitartez egin beharko genuke, zuzendariak aukera izan dezaten, behintzat behar dituzten irakasle horiek zein diren perfilatzeko. Behar-beharrezkoa da, eta ikuspegi juridiko batetik berrikuntza bat da; aztertzen ari gara.

Euskal Hezkuntza Zerbitzu Publikoari dagokionez, ikastetxe guztiek eskubide eta betebeharrak berberak izateko prozesu bat beharko da. Zein pauso emango dira?

Guk Euskal Hezkuntza Zerbitzu Publikoaz hitz egiten dugunean, prestazioaz hitz egiten dugu; ikastetxeek hartu behar dituzten konpromisoez eta bete behar dituzten araudiez eta betebeharrez ari gara. Legeak hainbat elementu jasotzen ditu artikulatuan, eta horiek ekarri behar ditugu araudi ezberdinetara. Hori ez da egon orain arte. Lege berrian eta

garatuko diren hainbat garapen normatibotan zehaztuko diren elementuak dira. Hor lan izugarria egin behar dugu parte hartu nahi duten ikastetxe horiekin betaurreko berdintsuak janzteko.

Badaude oso inportanteak diren elementu batzuk: bat, adibidez, segregazioaren estrategia guztia; erantzunkidetasunez jokatu behar da eta familiekin pedagogia egin behar da. Beste elementu inportante bat da inklusioaren markoa nola aplikatu behar dugun gure ikastetxeetan; eta hizkuntzen estrategia ere garrantzitsua da. Euskal Hezkuntza Zerbitzu Publikoan prestazio bat ematen duten ikastetxe sareak hor kokatu behar dira. Inportanteak diren elementuetan lan egiteko araudia behar dugu eta araudiaz harago, pedagogia behar dugu. Horretarako, itun sozialak behar dira, eta hezkuntza komunitatean dauzkagun eragile ezberdinekin hitz egin behar da. Gehiago esango nuke, ikuspegi politikotik hainbat elementu atera behar ditugu, eta bat hizkuntzarena da.

Eskola-segregazioari lotuta, matrikulazio sisteman hainbat neurri hartu dira. Emaizak 3-4 urte barru ikusiko dira, baina zerbait antzeman al duzue? Zer beste neurri hartuko dira?

Lehenik eta behin, Hezkuntza Hitzarmenean hartu genituen konpromisoak eta horien aktibazioa daude. Ibilbide-orri bat daukagu, eta apurka-apurka ari gara pausoak ematen. Horien artean matrikulazio prozesuan elementu zuzentzaileak sartzeko zegoen, eta zerbitzu publikoa eskaintzen duten ikastetxe guztietan betebeharrak bat da, askotariko ikasleak jasotzeko. Ikusi ditugu hobekuntzak, baina arnas luzeko prozesua da.

Bi: ekintza zuzentzaileez gain, ikerketak esaten digu proiektu sendoak eta kalitatezkoak behar direla ikastetxe guztietan, eta hori segregazioarekin lotzen dut. Ikastetxe

Ikastetxe publikoen autonomiaren gaiari heldu egin behar diogu eta bide juridikoak bilatu behar ditugu, batik bat ikastetxe jakin batzuetan dauzkagun egoerei bidea errazteko

batean heterogeneotasunak aberastasuna eta bizikidetza ekartzen ditu, kohesioa eta hezkuntza kalitatea ekartzen ditu. Hori guztia apurka-apurka egin behar dugun prozesu bat da, hezkuntza komunitatearekin elkarrekin-tzan egin behar dugun bide bat da.

Horrek hirugarren neurria ekartzen du; aipatu ditugu neurri zuzentzaileak, aipatu ditugu proiektu pedagogiko sendoak eta, hirugarrenik, orain aukera daukagu segregazioari aurre egiteko itun bat garatzeko. Hori diseinatu nahiko genuke orain, eta ahalik eta azkarren aktibatu. Hiru elementu horiekin administrazio honek bide berri bat hartu duela esango nuke, eta ikusiko dugu bide horretatik zer ateratzen den, baina egin beharreko bidea da gure etorkizuneko herritarrek hor kokatu behar direlako.

Ikastetxeetan ibiltzen gara gu eta irakasleak gaituzten ikusten ditugu. Zer esango zenieke?

Nik esango nuke gure profesioa —eta nik hor kokatzen dut neure burua, momentu honetan zeregin ezberdinetan nagoen arren—, erantzukizun handikoa dela; gainera, erronka berri asko sartu zaizkigu, eta exijentzia ugari. Irakasleei eta zuzendaritza-taldeei esango nieke, badakitela zer egin behar duten, profesional onak dauzkagu, eta hautuak egin behar dira eta hautu horiek ondo antolatu behar ditugu; horretarako, estrategia bat edukitzeak laguntzen du. Horregatik, niretzat mugarrria da eskola publikoetan estrategia argi bat izatea, eta hurrengo urteetan fokua non jarriko dugun jakitea eta, gero, hori tokian tokiko ekintza plan zehatzetara ekartzea. Guk, administrazio moduan, babesa, laguntza, baliabideak eta tresnak eskaini behar ditugu. Baina garrantzitsuena da ikastetxe batean jakitea zer den inportantea eta zehaztea non dauden lehentasunak. Lan neketsua da, erantzukizun handia delako pertsona bat hezteko, erantzukizunik handiena.

Guk, administrazio moduan, babesa, laguntza, baliabideak eta tresnak eskaini behar ditugu. Baina inportanteena da ikastetxe batean jakitea zer den inportantea eta zehaztea non dauden lehentasunak

Galdera laburrak

01.

Eskola garaiko oroitzapen on bat?

Antzerkigintza. Antzerkigintzan eta kantugintzan oso momentu emozional politak dauzkat.

02.

Eskola garaiko oroitzapen txar bat?

Nire autoexijentzia. Autoexijentea izan naiz beti eta horrek neure buruari presioa sartzea eragin dit. Horregatik oso inportantea da autoerregulazio bat egitea.

03.

Nolako eskola amesten duzu?

Ikasle guztiak artatzen dituen eskolarekin amesten dut; ikasle guztiekin lan egiten duena, familia —berdin da zer familia tipologia den— ulertzeko eta hezteko saiakera egiten duena eta oso ondo formatutako eta konprometitutako irakasleekin.

04.

Zuretzat garrantzitsua den balore bat?

Lana. Lana eta konpromisoa.

05.

Hezkuntzari buruzko film bat edo liburu bat?

Arrakasta, Jasone Osororena.

Esperientzia

Arnasa, barrurantz begiratzeko

Barnekotasuna lantzen ari dira Antzuolan. Gelditu, arnasa hartu, barrura begiratu, gure oinarriarekin konektatu eta esker onez bizitzen ikasi. Ez da ariketa erraza kanpoko munduak erritmo azkarregia ezartzen digulako, baina beharrezkoa da gure ongizatea zaintzeko eta hobeto bizitzeko.

» Jesus Mari Mata eta Izadi Mondragon Antzuolako eskolan ikasleekin egindako saio batean.

Herri txikia da Antzuola, bi mila biztanle ingurukoa. Jendea elkartzea eta egitasmo jakin baten inguruan bat egitea errazagoa izaten da horrelakoetan eta Antzuolan *Barnetik hazi eta hezi* izeneko egitasmoaren inguruan bildu dira Herri Ikastetxeko komunitatea, herritarrak eta udala bera. Jesus Mari Matak eta Amaia Etxanizek gidatzen duten Nigan egitasmotik etorri da *Barnetik hazi eta hezi*. Ia 20 urte dira Nigan sortu eta euren semeekin barnekotasuna lantzen hasi zirela, eta pixkanaka-pixkanaka herrian barnekotasunaren gaineko kultura ezartzea lortu dute puzzlea osatuta: haurrak, irakasleak, gurasoak, aitona-amonak, udala... Herritarrak arnasa hartzen eta barrurantz begiratzen hasi dira Antzuolan.

Antzuolako Herri Ikastetxeko irakasleak hutsunea nabarituta jarri ziren harremanetan

Matarekin. Hala adierazi du Silvia Ezpeleta, irakasle eta zuzendariak: "Ikasleen ongizate emozionala zaintzeko beharraz ari ginen, baina konturatu ginen oso garrantzitsua dela baita ere irakasle ongi zate emozionalaz aritzea". Duela lau zapabost urte hasi ziren prestakuntza jasotzen eta formazioa ikasleei zabaltzea erabaki zuten ondoren, gurasoekin hala adostuta.

Antzuolako eskolan 2 eta 12 urte bitarteko haurrak daude eta modu batera zein bestera denek hartzen dute parte proiektuan. Hala adierazi du Nahikari Barrio, Haur Hezkuntzako koordinatzaileak: "Iaz 2 urtekoak ez genituen sartu, euren erritmoak dituztelako. Poliki-poliki joaten gara eskolako beste dinamika guztietan integratzen, baina irakasleak zenbait ariketa egiten ditu haiekin: isilik egotea, etzanda... Zerbait egiten has liteke adin horretan ere".

Hamabostero egiten dituzte saioak ikasleekin eta, mailaren arabera, ordu erdikoak edo ordubetekoak izaten dira. Mata bera eta Izadi Mondragon arduratzen dira saio horietaz. Orain, gainera, badute horretarako espreski prestatutako gela bat: barnekotasunaren gela. Bertan biltzen dira ikasleak giro lasai eta goxoan. Hala azaldu du Matak: “Arnasketaren eta isiltasunaren bidez gure barneko munduan murgiltzen gara. Lehen urteko helburua da eurek esperimintatzea isiltasunean ere oso gustura egoten garela, gure barnera joatea atsegina dela, arnasa kontzienteki hartzea ona dela eta taldean egiten baldin badugu hobeto egiten dugula. Bigarren urteko xedea gure mundu emozionala kudeatzen hastea da, sentimenduak zer diren identifikatzea, horrekin zer egin dezakegun ikustea... Eta hurrengo etapa, gure baitara joatea da; gure esentziara. Guk identitate esentziala deitzen diogu. Hainbat filosofok esaten zuten moduan, egia, ontasuna eta edertasuna gara eta hori esperimintatzen dezaten nahi dugu”.

Saio horiek egiteaz gain, astero meditatzen dute ikasleek. Irakasleek gidatuta egiten dute

Ikasleen ongizate emozionala zaintzeko beharraz ari ginen, baina konturatu ginen oso garrantzitsua zela baita ere irakasleen ongizate emozionalaz aritzea

Silvia Ezpeleta, Antzuolako Herri Ikastetxeko irakaslea eta zuzendaria

meditazio saioa Ezpeletak azaldu duenez: “Umeek astero duten tutoretza saio bakoitzaren hasieran meditazioa egiten da, tutoreak gidatuta. Modu horretan umeak zentratu egiten dira”.

Irakasleek etengabeko formazioa jasotzen dute eta saio horiek nola bizitzen dituzten azaldu du Ezpeletak: “Normalean klaustroen ondoren etortzen da Jesus eta kosta egiten zaigu frenatzea. Frenatzeko zailtasun hori esperimintatzen dugu eta bizipen horrek umeei ere erritmoa jaistea nola kostatzen zaien ulertzen laguntzen digu. Helduok batzuetan ez dugu barrura begiratu nahi. Ikasleei gauza bera gertatzen zaie eta, batez ere, errespetuz aritu behar dugu, oso gai delikatuak delako; ez da matematika irakastea, honek emozionalki ukitzen gaitu”.

Praktika hori norbere intimitatean sartzen dela azpimarratu du Matak: “Guk identitate esentziala hobesten dugu: gure baitara, benetan barrura dugun horretara joatea. Emozioak eta pentsamenduak baretzen ditugunean sortzen da barnean duguna eta hori da gure identitate esentziala. Heziketa honen oinarrian psikologia humanista dago: lehenik arlo psikologikora jo behar dugu eta ondoren gure identitate esentzialera gerturatzen hasten gara”.

Isiltasuna, meditazio-praktikak eta esker ona, horiek dira oinarriak. “Emozioen, pentsamenduen eta identitatearen kudeaketa dator gero eta ezin dugu gorputza ahaztu. Gorputza sekulako bitartekoa da horretan guztian laguntzeko; bozgorailua da eta zer gertatzen ari den esaten digu”, adierazi du Etxanizek.

Onurak begi-bistan

Ikasleek berehala sentitzen dute onura, eta lasaitzeko eta meditatzekeo tarteari eskatzen dituzte, Ezpeletak dioenez: “Iaz, 6. mailako ikasleek DBHrako prestatzeko egiten dituzten

» Antzuolako eskolako zuzendaritzako kideak eta Niganeko kideak barnekotasunaren gelan: Silvia Ezpeleta, Izadi Mondragon, Jesus Mari Mata, Amaia Etxaniz, Marijo Zafra, Josune Jimenez eta Nahikari Barrio (aurrean).

probak egin aurretik, arnasteko tartea eskatzen zuten. Egiten ari garena baliagarria dela erakutsi zigun eta indarra eman zigun horrek. Lau urteko umetxoek ‘arnasten dugu bihotza gelditzeko’ esaten zuten; horrela adierazten zuten arnasketa landuta sentitzen duten patxada”.

“Kontzientzia hartzen dutela ikusten dugu – jarraitu du Barriok–, eta konturatzen dira tarte horretan euren gorputza isilik, barnera begira... dagoela. Meditazioak urduritasuna edo inpulsi-bitateja jaisteko balio duela ikusten dute eta horrek dakartzan onurez jabetzen dira: ez da soilik ongizate emozionala, ongizate fisikoa ere bada, gorputza nola dagoen jabetzen direlako. Ongizate mentala ere bai, pentsamenduak etorri ahala joaten uzten dituztelako eta, azkenik, espirituala aipatu behar dugu; erlijiotik at, norbere buruarekin, besteekin eta inguratzen gaituen munduarekin konektatzeko bidea baita. Tresna oso boteretsua da eta bizi osorako izango dute”. Ikasleak tresna hori barneratuta aterako dira eskolatik eta bizitza

pertsonalerako zein profesionalerako baliagarri izango zaiela gaineratu du Ezpeletak: “Eguneroko dinamiketan, pentsamenduen zurrumbiloan gaudenean, borrokan ari gara etengabe. Tresna hori ezagutzen ez baldin badugu, etsi egiten dugu gu baino askoz ere handiagoa den zerbait dagoela sentitzen dugulako. Bergarako institutuan esaten digute umeak hemendik beste modu batera joaten direla; bestelako pentsatzeko modua dutela eta arazoan aurrean desberdin jokatzeko dutela. Eskolan lan egiteko dugun moduagatik ere bada hori”.

Gurasoak bultzatzaile

Hau guztia ez zen posible izango gurasoen laguntzarik eta babesik gabe. Hala dio Ezpeletak: “Iaz gurasoentzako formakuntza saio bat egin genuen umeekin batera. 17 helduk hartu zuten parte eta 148 ikasle dituen eskola batean, hori asko da”. Etxanizek gurasoen konpromisoa azpimarratu du: “Irakasleek lan izugarria egin dute, baina gurasoek hori

onartu eta bultzatu dute eta finantzaketa ere haiek lortu dute. Irakasleek eskolan egiten duten lanari jarraipena eman diezaio-kete orain eta oso balorazio positiboa egiten dute”. Ane Miren Etxeberria Pausoka guraso elkarteko kidea da: “Guretzat oso garrantzitsua da gure seme-alabak ondo egotea eta horren alde, aurrera egin genuen. Balio duela ikusten ari gara; nire ala-bak oso pozik daude. Nagusiak 9 urte ditu eta urduri sentitzen denean, arnasketak egiten ditu orain”. Haurrek etxean mediatu dezakete eta gurasoek, berriz, eskolan; barnekotasunaren gela gurasoentzat ere zabalik baitago haiek nahi dutenean erabiltze-ko.

Antzuolan dauden bi kooperatibek proiektua finantzatzea lortu dute gurasoek. Kooperatibek, eskolak berak eta udalak finantzatu dute guztia. Izan ere, udalak ere egitasmoan parte hartzeko erabakia hartu zuen: “Nik pertsonalki bizi izan dut esperientzia eta garbi nuen herrian aurrera eraman behar ge-nuela. Txostena aurkeztu zuten, aztertu genuen eta egitasmoa babestea erabaki genuen”, adierazi du Inma Beristain hezkun-tza arloko zinegotziak. Udalak eskolako saioak eta herrian egiten diren garapen pertsonaleko tailer guztiak laguntzen ditu, besteak beste, saioak egiteko lokala utzita.

Eta pixkanaka, Antzuolan errotu den esperientzia, bailarako beste herri batzuetara zabaltzen ari dira orain: Angiozarreko eskolan izan ziren iaz Nigan-eko kideak eta aurten Bergarako institutuko ikasleei saioak eskainiko dizkiete. Debagoienan Antzuolako esperientzia zabaltzeko elkarteak sortu dute eta Arrasaten ere proiektua aurkeztuko dute. Aurrera doaz, lasai, presarik gabe, amasa sakon hartuz eta etorkizunerantz begira baino gehiago, barrurantz begira.

Kontzientzia hartzen
dutela ikusten dugu eta
konturatzen dira tarte
horretan euren
gorputza isilik, barnera
begira... dagoela.
Meditazioak
urduritasuna edo
inpultsibitatea jaisteko
balio duela ikusten dute
eta horrek dakartzan
onurez jabetzen dira

Nahikari Barrio,
Antzuolako Herri
Ikastetxeko
Haur Hezkuntzako
koordinatzailea

hik hasi laborategia

Adituaren mintzaldia | Irakasleen arteko solasaldia | Gako praktikoak

- AZAROAK 6, 13 eta 20
Psikogenesia, idazketa sistemaren ikaskuntza prozesua
Elena Laiz
 Gaiari interesa duen edonori zuzendua.
- URTARRILAK 14, 21 eta 28 eta OTSAILAK 4
Haurra heltze- eta ikaste prozesuen subjektu izatea ahalbideratuko duen pedagogiaren bila
Alvaro Beñaran
 0-6 urteko haurrekin lan egiten duten hezitzaileei zuzendua.
- URTARRILAK 14, 21, 28 eta OTSAILAK 4
Neurohezkuntza: garunaren funtzionamenduan oinarritutako ikaskuntza
David Castrillo
 Gaiari interesa duen edonori eta batez ere Lehen Hezkuntzako irakasleei zuzendua.
- MARTXOAK 4, 11, 18, 25
0-3 urteko haurren mugimenduaren garapena Emmi Piklerren ikuspegitik
Eider Garde
 0-3 urteko haurrekin lan egiten duten hezitzaileei zuzendua.
- MARTXOAK 11, 18, 25 eta APIRILAK 1
Elkarrizketa kooperatiboa DBHko nerabeekin
Imanol Alvarez
 Gaiari interesa duen edonori eta batez ere Bigarren Hezkuntzako irakasleei zuzendua.

Prestakuntza jasotzeko eta eguneroko jarduna hobetzeko espazio kualifikatua eta partekatua da *hik* hasi laborategia. Adituaren mintzaldia, irakasleen arteko solasaldia eta gako praktikoak ditu ardatz.

Eman izena

Ebaluazioa aldatu, guztia aldatzeko

Ekarpena

*Ebaluazio prozesuak eraldatzeko gaitasuna izeneko hitzaldia eskaini zuen Andy Morodok Euskal eskola publikoa eta ebaluazio prozesuak. Non gaude eta nora goaz? izenburupean HEIZEk antolatutako XI. Jardunaldi Pedagogikoetan. Psikologian lizentziaduna, irakaslea eta ikerlaria da Morodo. Ebaluazioaren eta feedbackaren gaineko ikerketa ugari egin ditu, eta gure inguruko hainbat ikastetxerekin lanean dihardu. Hitzaldian esandakoak jaso ditu **Hik Hasik**.*

Andy Morodo

Andy Morodo Horrillo (UAB)
Universitat Autònoma de Barcelonako
irakaslea

Gauzak aldatzen hasteko lehen pausoa ebaluazioa aldatzea da: ebaluazioa aldatzen dugunean, guztia aldatzen dugu. Nola ebaluatzen dugun eta nola ebaluatu nahi dugun pentsatu behar dugu, baina ordena jakin bati jarraituz: lehenik, ebaluazioa zehaztuko dugu, eta, ondoren, metodologiaren gaineko erabakiak hartuko ditugu.

Gure misioa ikasleak gero eta trebeagoak izatea da, eta foku hori ez dugu inondik inora galdu behar. Ikasleek ikasteko egoerak nola ebazten dituzten aztertu behar dugu, zer ikasketa sendotu behar dugun eta nola irakatsi behar dugun erabakitzeko.

Entrenatzaileen eta sendagileen antzekoak izan beharko genuke, nolabait, haien antzera egiten baitugu lan. Irakaslearen helburua ikasleek hobetzea da, trebeagoak izatea. Entrenatzailearen helburua taldeak hobera egitea da, taldeak gehiago eman dezala; eta sendagilearen helburua, berriz, gaixoei hobera egitea da, pertsonak osasuntsuago egon daitezela. Baina, zer da ebaluazioa haietako bakoitzarentzat? Entrenatzailearen kasuan, kirol zelaian gauzak nola doazen aztertu behar du, entrenamenduetan zer indartu behar den ikusteko eta jokalariei argibideak emateko.

Sendagileak gaixoen sintomak eta ezaugarriak aztertuko ditu, kasu bakoitzean tratamendurik onena zein den erabakitzeko eta haien bilakaeraren jarraipena egiteko. Eta, irakaslearentzat, ebaluazioa ikasleek ikasteko egoerak nola ebazten dituzten aztertzea da, eta, hortik abiatuta, zer ikasketa indartu behar diren, nola irakatsi behar duen eta feedbacka nola eman dezakeen aztertzea.

Nola erabakitzen du irakasle bakoitzak bere esku-hartzea? Egin dituen aldaketek hobekuntzarik ekarri ote duten egiaztatuko du entrenatzaileak, eta beste entrenatzaile batzuei behatuz eta jokalariei eta lankideei entzunez ikasiko du. Sendagileak gaixoaren bilakaeraren jarraipena egingo du, eta ebidentzia zientifikoetan, prestakuntzetan eta kongresuetan oinarrituta eguneratuko du bere jakintza. Irakasleak, berriz, ebaluazio jarraitua egingo du, besteei behatuz eta ikasleei eta lankideei entzunez ikasiko du, eta ebidentzian eta prestakuntzan oinarrituta gaurkotuko ditu bere jakintzak.

Zertan oinarritu behar dugu erabakiak hartzeko?

Erabakiak hartzeko, bi alderditan oinarritu behar dugu: alde batetik, curriculumean eta in-

darrean dagoen araudian, eta, bestetik, ebidentzia zientifikoan.

Zer dio araudiak? "Ebaluazioa irakaskuntza zein ikaskuntza prozesuen hobekuntzarako tresna gisa erabili beharko da" (77/2023 dekretua, maiatzaren 30ekoa. 2024ko urtarilaren 22ko agindua). Araudiak dio ebaluazioa hobetzeko tresna bat dela eta ez dela helburu bat. Beraz, ebaluazioak zer hobetu behar dugun esango digu. Era berean, honako hau dio: ebaluazioak globala, jarraitua eta hezigarria izan behar du.

Ebaluazioaz ari naizenean, garrantzitsua iruditzen zait azpimarratzea ebaluazio hezigarriari buruz ari naizela. Kalifikazioa beste zerbait da; kalifikazioa notak jartzea da. Era berean, nabarmendu behar dugu ikasleak zehaztutako konpetentzia lortu duen ebaluatzen dugula, eta ez haren jarrera edo jokabidea.

Hobetzeko ebaluatzen dugu, beraz: ikasleen konpetentziak hobetzeko, alde batetik, eta gure jarduna, metodologiak eta prozedurak hobetzeko, bestetik. Eta, zentzu horretan, garrantzitsua da ikasleei hobetzeko aholkuak ematea: zer hobetu behar duten eta nola hobetu beharko luketen esan behar diegu. Ikasgelan zerbait egiten hasten garen bakoitzean, horren helburua zein den jakin behar dute, bai eta gure irizpideak zein diren ere. Izan ere, zer nahi dugun azaltzen ez badiegu, ikasleek ez dute ongi egingo. Bestalde, eskatzen diegun horri dagokion eredu bat aurkezteak asko errazten du ikasketa. Une oro buruan izan behar dugun helburua da ikasleak egunetik egunera hobeak izatea.

Irakasleoi dagokigunez, zer egiten dugun eta zer hobetu daitekeen ikusi behar dugu; hain zuzen ere, proposamenak pentsatzeko erabili beharreko espazioak dira ebaluaziorako saioak.

Holako hauek izango dira zuzendaritza taldearen eginkizunak:

- Ikasketa eta garapena erraztuko ditu klaustroko irakasleen artean: irakasleen arteko lankidetzeta eta elkarren arteko behaketa bultzatuko ditu, eta estrategiak partekatzeko espazioak eta uneak erraztuko ditu.
- Lurraldeko beste ikastetxe eta erakunde batzuekin sarean egingo du lan.
- Tutore ekintzarako plan on bat ezarriko du. Helburua ikasleak orientatzea eta feedbacka ematea da.

Hobetzeko ebaluatzen dugu, beraz: ikasleen konpetentziak hobetzeko, alde batetik, eta gure jarduna, metodologiak eta prozedurak hobetzeko, bestetik. Eta, zentzu horretan, garrantzitsua da ikasleei hobetzeko aholkuak ematea

- Lana optimizatzeko tresnak eta txantiloak eskainiko ditu.

- Eredu ona emango du, eta ikastetxean giro ona sustatuko du.

Konpetentzien bidezko ereduak jakintzak eta konpetentziak bereizten ditu, eta konpetentziak egoerak ebazten jakitea esan nahi du. Beraz, horren arabera diseinatu beharko ditugu proposamenak. Hezkuntza sistemak erdigunean jartzen ditu ikasteko egoerak, eta gure lan nagusia ikasleei planteatuko dizkiegun erronkak diseinatzea da. Erronka horiek gainditzeko jakin behar dutena erakutsi behar diegu. Eta aintzat hartu behar dugu ebaluatzea aholkatzea dela, bestela ez baitu ezertarako balio. Bide horretan, feedbacka emango diegu, eta berriro egingo dute egin beharreko lana. Paradigma aldaketa da: sistema ziklikora pasatzen gara. Feedbacka bi aldiz egin beharko dugu gutxienez, edo hiruzpalau aldiz, egoeraren arabera. Nahi dugun emaitza jasotzeko modu bakarra ikasleak bultzatzea da lan hori berriro entregatu dezaten. Sistema horrek ikasleen produkzio gutxiago izatera eramango gaitu, baina edukiko duguna landuagoa izango da, behin eta berriz errepikatutakoa, eta

ikasleek barneratua izango dute. Curriculumak hainbat eduki finkatzen ditu, baina askatasun handia dugu gaiak aukeratzeko eta gure erara moldatzeko. Beraz, ez dugu inolako arazorik aipatutako modu horretan aritzeko.

Ebaluazioa egokia izan dadin, fase guztiak aintzat hartu beharko ditugu. Hiru fase dira:

- 1. Informazioa biltzea: ikasketaren ebidentziak eta ikaslearen ezaugarriak kontuan hartu behar ditugu.
- 2. Informazioa aztertzea: ebaluaziorako tresnak, irizpideak eta adierazleak zehaztu behar ditugu.
- 3. Erabakiak hartzea: feedbacka sortuko dugu, eta horren arabera hobekuntzak bultzatuko ditugu. Azken batean, ebaluatzea erabakiak hartzea da.

Kalifikazioa vs. ebaluazioa

Ebaluazioa eta kalifikazioa ez dira gauza bera, eta ikuspegi aldaketa egin behar dugu: egiaztatzetik hobekuntzara pasatu behar dugu.

Kalifikatzea notak jartzea da, eta ikasturte amaieran egiten da hori. Txosten kualitati-boak idatzi behar ditugu, ikasleak zer eta nola hobetu dezakeen jasotzen dutenak. Izan ere, familiak txostena ulertzea nahi badugu, aholkuak idatzi behar ditugu. Geure erabakiek zehaztasun zientifikoa izan behar dute, eta ikasleek ikasten ikastea erraztu behar dugu.

Feedbackaren garrantzia azpimarratu nahi nuke berriro ere: kalitatezko feedbacka emateak ikasketa hobetzen du. Feedback horrek, jakina, hobetzera bideratutakoa izan behar du, eta ikasleek lana amaitu eta ahalik eta azkarren jaso behar dute. Hobe da ahoz egiten bada, eta zer hobetu behar duten eta nola hobetu behar duten esatera bideratu behar

dugu. Ikasleari “hobetzeko haxe egin dezazun gomendatzen dizut” esan behar diogu, eta autoebaluazioa eta koebaluazioa ere aintzat hartu behar ditugu. Beraz, hori guztia kontuan hartuta, ikasleak zer eta nola hobetu behar duen agertzen duten txosten kualitatiboak idatziko ditugu.

Era berean, oso garrantzitsua da ulermena lantzea. Ulermena lantzen badugu eta ikasten ikas dezaten laguntzen badiegu, gure ikasleen arrakasta akademikoa ziurtatuko dugu. Oso garrantzitsua da ikasleak gelan taldeka egotea; etapa guztietan ahaztu beharko genituzke banakako mahaiak. Eta beste alderdi batzuk ere kontuan hartu behar ditugu: ez du funtzionatzen ikasleak maila akademikoaren arabera taldekatzeak, ez eta ikasturtea errepikatzeak ere. Ikasturtea errepikatzeak ez du ikaske-ta prozesuan laguntzen; motibazioak eta autoestimua behera egiten dute, eta ikasketa prozesua ez da hobetzen. Ikasturtea errepikatzea neurri pedagogikoa da, ez da zigor bat, eta notak ere ez dira zigor bat, ezta xantaia bat ere. Analitika baten modukoak dira, eta ez ditugu ikasleak emaitzen arabera zigortuko, baina tratamendua jarriko diegu.

Eta nola irits gaitezke hori guztia egitera? Lehenik, lehentasunak markatu behar ditugu. Helburua garbi izan behar dugu, eta garrantzitsua den horretan aritu behar dugu. Bigarrenik, tresna egokiak erabili behar ditugu. Gaur egun, badira ebaluazioa egiten laguntzeko hainbat tresna digital: iDoceo, AdditioApp, CoRubrics... Baina izarra ChatGPT da: adimen artifiziala. Jarduerak eta ariketak, ikasteko egoerak edota ebaluazio tresnak sortzeko eta egokitzeak balio du. Eta azken emaitzei, metodologiei edo materialei buruzko ideiak ematen ditu. Horrek denbora irabazteko aukera ematen digu, eta aurrezten dugun denbora tarte hori ikasleei orientazioa eskaintzen pasa dezakegu. Askotan, denbora falta izaten dugu, eta denbora aurrezteko tresnak dira horiek guztiak.

Hausnarketarako galdera batzuk ere ekarri nahiko nituzke hona:

- Egokiak al dira zure programazioak konpetentziak lantzeko (curriculumeko irizpideak kontuan hartuz)?
- Ikasleek hasieratik ulertzen al dituzte helburuak eta irizpideak?
- Feedbacka ematea al du helburu zure ebaluazioak, hobetzeko aholkuak ematea?
- Erabakiak hartzeko eta aldaketak bultzatzeko erabiltzen al duzu ebaluazioa?
- Zure kalifikazioek egiaz adierazten al dute ikasleek konpetentzien arloan lortu duten maila?

Laburbilduz:

- Irakasleek helburua ikasleek euren konpetentziak hobetzea izango da.
- Horretarako erronkak planteatuko dizkiegu, hobetzeko argibideak emanango dizkiegu (feedbacka), eta ikasketari buruzko hausnarketa egitera bultzatuko ditugu (metakognizioa: ikasten ikastea).
- Curriculumak zehazten dituen ebaluazio irizpideak izango ditugu oinarri une oro, eta ikasleek horiek barneratzen dituztela ziurtatuko dugu.
- Gure helburua ikasleak orientatzea izango da. Adimen artifiziala erabil dezakegu baliabideak sortzeko edota bilatzeko.

Bisita pedagogikoak

Euskal Herriko ikastetxeetara bisitak egingo ditugu proiektu pedagogiko desberdinak ezagutzeko.

URRIAK 19

Kattuka haur eskola

Arbizu, Nafarroa

0-3 urteko haurrentzako
proiektu pedagogikoa

AZAROAK 23

Arberoa ikastola

Donamartiri, Nafarroa Behera

Komunikazio Ez-Bortitza

URTARRILAK 18

Arizmendi ikastola

Arrasate, Gipuzkoa

DBHren etengabeko
eraldaketa

OTSAILAK 8

Aranbizkarra ikas-komunitatea

Gasteiz, Araba

Aniztasunari erantzuten

MARTXOAK 22

Herrikide ikastetxea

Tolosa, Gipuzkoa

Emozioak eta gatazkak

APIRILAK 12

Luzaide-Arnegiko mugaz gaindiko eskola

Luzaide, Nafarroa Garaia

Arnegi, Nafarroa Beherea

Euskararen, frantsesaren eta
gaztelaniaren lanketa

MAIATZAK 17

Lekeitioko ikastola

Lekeitio, Bizkaia

Zaintza: haurren, irakasleen
eta familien zaintza

hikhasi.eus

Sozializazio goiztiarrari aurre egiteko gakoak

Ekarpena

0-3 urte bitarteko hezitzaileei egunerokoan sortzen zaizkien kezkei eta galderei erantzun nahi die **Hik Hasik** argitaratuko duen 37. monografikoak. Azarotik aurrera izango da eskuragarri.

hik
Hezkuntza e

Sozia
Haur
0-3 urte

Haur txikiak hilabete gutxi dituztela eramaten dituzte gurasoek haur eskolara, gero eta gehiago. Horrek erronka berria ekarri die 0-3 urte bitarteko haurrekin aritzen diren hezitzaileei eta galdera sakonak sortzen zaizkie eguneroko praktikan: berdin gertatzen al da sozializazioa Haur Hezkuntzako lehen zikloan eta ondorengo zikloetan? Sozializatzen al da haurra edo haurtxoa adin horretan? Hala gertatzen bada, nola? Nahikoa al da talde bateko kide izatea sozializatzeko? 0-3 urte bitartean, sozializatzaileak al dira eguneroko jarduera guztiak? Zer neurritan? 0-3 zikloan, bestearekin egoteak eta jolasteak norberaren interesei, nahiei edo proiektuei uko egitea al dakar? Sozializazio optimoa susta al daiteke 0-3 urte bitarteko haurrengan?

Galdera horiek erantzutera dator KalitaHEZ taldeko kideek –Haizea Belzak, Gorka Etxebarriak, Nuria Galendek, Ane Gurrutxagak, Elena Herranek eta Jone Sagastuik– osatu duten *Sozializazio goiztiarra Haur Hezkuntzan (0-3 urte)* izeneko lana. Eta hain zuzen ere, kalitatea bera azpimarratu zuen Elena Herranek **Hik Hasiren** 290. alean egin genion elkarrizketan: 0-3 urte bitarteko eskolatze goiztiarra kalitatez egin ezean, etorkizunean arazoak sor daitezkeela. Sozializazio goiztiarra kalitatez egiteko gakoak jaso dituzte liburuan adibide praktikoen deskribapena eginez eta, ondoren, egoera horietan aintzat hartu beharreko alderdiak nabarmenduz. Haur eskolan balizko egun baten gertatzen direnak eta hainbat gai puntual jaso dituzte hezitzaileek eguneroko praktikan bizitzen dituzten egoerak azalduz eta horiek kudeatzeko tresnak emanez eta hainbat mito desmuntatuz.

hikhasitarrek etxean jasoko dute. Gainerakoan, ohiko lekuetan eta www.hikhasi.eus atarian eskuratzeko aukera izango da.

Ahalduntze eskola

Zuzen, labur eta argi

46

Mezua bidaltzea eta hura hartzea. Horixe da komunikazioaren oinarria. Mezuak helarazteko modu ugari daude, ordea, eta garrantzitsua da hartzaileengana heltzeko modurik eraginkorrena zein den jakitea.

Josu Bergara
Burutü markagintza eta komunikazio agentziako zuzendaria

Komunikazioaren arloan, mezua-
ren edukia bezain garrantzitsua
da mezu hori nola zabaltzen
dugun. Ikastetxeetan komunika-
zioa lantzeko plangintza integralak egiten

ditu Burutü markagintza eta komunikazio agentziak, eta komunikazio estrategiak lantzearen garrantziaz aritu da Josu Bergara zuzendaria. Bergarak dioenez, ikastetxean komunikazioa modu egokian lantzeak komunitatearen kohesioa eta ongizatea bultzatzen ditu.

Ikastetxeetan komunikazioa lantzeko plangintzak egiten ditu Burutü agentziak. Nola gauzatzen dituzue?

Komunikazioa eta markagintza lantzeko plangintza integralak egiten ditugu, ikastetxeei komunikazioa modu egokian kudeatzen laguntzeko. Zuzendaritzarekin lantzen dugu, baina langile guztien eta komunitatearen parte hartzea beharrezkoa denez, ikasleek eta familiek ere esku hartzen dute. Guztien iritzia jasotzen dugu, eta ikasleek dinamiketan eta edukien sorreran parte hartzen dute.

Ikastetxearen marka definitzea, hobetzea eta komunikaziorako oinarri batzuk ezartzea al da helburua?

Bai. Helburua komunikazioaren kudeaketa koherentea eta zentzuduna egitea da. Lehenik, argazki moduko bat egiten dugu, ikastetxearen komunikazioa nolakoa den aztertzeko. Askotan, oso kontzeptu klasikoak aplikatzen dira komunikazioan: komunikazio bertikala, oso zurruna... Eta komunikazioak argia, zuzena, partekatua eta koherentea izan behar du. Oso garrantzitsua da markarekiko koherentea izatea: marka batek ezin du esan jasangarria dela eta hurrengo egunean plastikozko poltsak oparitu. Hitzez soilik ez, ekintzekin eutsi behar zaie balioei.

Zer lantzen duzue zehazki?

Hasteko, hartzaile mota bakoitzak ikastetxea nola ikusten duen begiratzen dugu, eta markaren pertzepzioa aztertzen dugu; hau

da, nola kokatzen den ikastetxea pertsona horien buruetan. Haiengana iristeko nolako kanalak dauden eta haiekin zenbateko maiztasunez komunikatzen diren aztertzen dugu. Sare sozialak edo webgunea nola erabiltzen dituzten eta nolako mezuak zabaltzen dituzten aztertu behar da, bai eta markaren tonua eta diskurtsoa zein diren ere.

Komunikazioak berebiziko indarra du gure bizitzan. Zer egin dezakegu eraginkorra izan dadin?

Azken hamarkadetan, teknologiaren presentziak abiadura handia ekarri du, eta komunikatzeko modu berriak zabaldu ditu. Nire ustez, komunikazioaren sekretuak bi osagai nagusi ditu: mezua bera eta argitasuna. Gauzak argi esan behar dira, apaingarri handirik gabe, mezua ongi zehaztuz. Eta ez du balio gauzak behin esateak, behin eta berriro eta hainbat kanaletatik azaldu behar dira; ez da nahikoa mezu elektroniko bat bidaltzea. Mezu konplexuak edo sakonegiak bidaltzeko joera dago, eta helarazi nahi duzun hori jasotzailearentzat argia eta ulergarria ez bada, alde batera utz dezake. Gakoa simpletasuna eta argitasuna dira: mezu laburrak eta zuzenak helarazi behar ditugu.

Labur lehenik, sakon ondoren

Mezu laburrak eta zuzenak erabiliz gero, azalean gelditzeko eta nahi dugun hori behar den moduan ez komunikatzeko beldurrak badu irtenbiderik, Bergararen hitzetan: “Mezu sakon hori bigarren mailako euskarri batean joan daiteke. Demagun ikastetxe batek pedagogiari buruzko gogoeta sakona zabaldu nahi duela. Hori ezin da 20 segundoko bideo batean azaldu, baina gogoeta hori txosten batean laburbil daiteke, eta, txosten horretatik ateratzen diren ondorio nagusiak bost badira, bost bideo labur egin ditzake eta bideo guztietan ikus-entzuleak txosten horretara bideratzen dituzten estekak jarri”.

Elhuyar Zientzia Azoka 2025

elhuyar
ezagutuz aldatzea

Izena emateko epea zabalik

Informazioa eta izen-ematea:
zientzia-azoka@elhuyar.eus

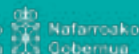

*bizi
ikerketa!*

Babesleak:

MINISTERIO
DE CIENCIA, INNOVACION
Y UNIVERSIDADES

erabi

Kolaboratzaileak:

Gau Beltza ala Halloween?

50

Proposamena

Urriaren 31. Arimen Gaia. Eskolan ere ospatzen ditugun jaiak birpentsatzen ari dira hainbat ikastetxe. Dagoeneko erabaki ez badugu, urrian hausnartu dezakegu Gau Beltza ala Halloween ospatuko dugun gure ikastetxean, bata eta besteak dituzten balioak aztertuz.

Duela hamarkada pare bat hasi zen indarra hartzen Halloween festa gure kaleetan, AEBetatik iritsitako pelikulek eta kanpaina komertzialek eraginda. Azken urteetan, Halloweeneko kalabaza enpatxatu arte ikusi dugu merkataritza guneeetan, tabernetan, jatetxeetan, mozorro-dendetan, litxarrerri zorroetan... Duela bospasei urte, ordea, Halloween festari lekua kentzen hasi zaio beste jai bat urriaren 31rekin: Gau Beltza edo Arimen Gauda. Euskaltzaleen Topagunearen abaroan eta bereziki Josu Ozaita eta Jaime Altuna antropologoen ikerketen ondoren, Gau Beltza ospatzen hasi dira hainbat herri eta ikastetxe.

Ikerlari horiek dioten moduan, "Gau Beltza arrakasta ziurtaturik duen jai da, elementu

oso erakargarriak dituelako: mozorroak, iluntasuna, beldurra, heriotza.... Orain hausnartarako tarte hartzea komeni da, udazkenean zer eta nola ospatu nahi dugun galdetuz geure buruari". Eta garrantzitsua da ikastetxean "modu koherentean" hartzea erabakia, Ozaitak dioen moduan, Halloweenek eskoletan indarra hartu izanaren eragile ingeleseko irakasgaietako jarduerak izaten baitira, kasu askotan.

Euskal tradizioetik "hartutako" kalabazak

Gau Beltza festa berria da, baina iturri zaharretik edaten du. Gaurko moldeetara ekartzeko, garai batean Arimen Egunaren bezperetan eta urri bukaeran euskal herrietan zer ospakizun egiten zituzten ikertu baitute, adineko diren pertsonen ahotik. Josu Ozaitak 243. **Hik Hasi**

aldizkarian idatzi zuen moduan, elkarriketatu haiek kontatu zieten “haurrak zirenean, kalabazak edo arbiak baratzetik ostu, hustu, aurpegi forma eman eta bide bazterretan eta bidegurutzeetan jartzen zituztela jendea izutzeko”.

Gau Beltza garai bateko jaiaren berreskurapena izan ordez, berrinterpretazioa edo berrasmatzea da, “gaur egungo errealtatera egokitutako jai”. Berrinterpretazio horretan, eta AEBeko ospakizunak dituen balio kontsumisten aurrean, bestelako balioak lehenetsi ditu Topaguneak: euskara, komunitatea, heriotzaren pedagogia, gazteak, natura, aniztasuna, berdintasuna... Ozaitak eransten duen moduan, “mozorroen berrerabilpenari edo sortzeari garrantzia ematen zaio, hainbat herritan Euskal Herriko neguko jaietan oso hedatua zegoen puska-biltze edo eske-errondak egiten dituzte, non herritarrek janaria ematen duten ostera denen artean komunitatean jateko”. Horrekin batera, esaera berriak sortu dira, “*Trunk or treat* edo *truco o trato*” ordezkatzeko helburuz, Nafarroako hainbat bailaratan oraindik mantentzen diren esaerak birformulatuz: “xanduli, manduli, kikiriki... eman goxokiak guri!”, edota “txingili, txangili, txango... gau beltza, beltzago... kalabazek argituko, jana eman arte ez gea jungo”.

Festaz gain, ospakizun berrituak, gai garrantzitsu bat lantzeko aukera ematen digu ikastetxeetan, Ozaitaren arabera: “Tradizio berria sortzean, nahi den zentzua eta balioak emateko aukera ere ematen du, eta baita hainbat gai lantzeko parada ere: heriotza, esaterako. Heriotza ia tabu bilakatu dugun gizartean, Gau Beltzak edo aurreko egunek heriotzaren gaia lantzeko aukera ematen dute”.

Bat dator Oihana Iturrino Bustindui irakaslea ere. 251. **Hik Hasin** Gau Beltza eskolan lantzeko proposamenak eskaini zituen artikuluan zioen moduan: “Arimen Egunak edo Gau Beltzak baliabide anitz eskaintzen dizkigu

Aro “hilean” sartzea

Kristau egutegiaren ospakizun egun garrantzitsu gisa finkatu zen urriaren 31tik azaroaren 1erako gauekoa. Samhain festa zeltiarra bere egin zuen horrela Elizak. Samhain ospakizuna Antzinako Europako leku askotan zegoen zabaldua eta udaren amaieraren eta neguaren hasieraren mugarria finkatzen zuen: urteko aldi “hilaen” hasiera, non lurrak eta bizidunek lo egiten zuten udaberria iritsi bitartean. Hiru egunetan zehar hainbat festa eta ospakizun egiten ziren hildakoak bizidunen tokira itzultzen zirela ospatzeko. VIII. mendean Gregorio III.a eliza katolikoaren buruak, kristau martirien eguna azaroaren 1ean ipini zuen, Samhain festaren egun berean.

eskolan hainbat gai lantzeko; besteak beste, aldaketa sozialen garapen historikoa, ahozko-tasuna eta ahozko literatura nahiz heriotzaren pedagogia, heriotzaren gaiarekiko tabuak gaindituta”. Iturrinok proposatzen du, besteak beste, ikastetxetik abiatuta eskean ibiltzea, eske errondarako mapa egitea, lekukotasunak jasotzea... “Giza eta gizarte zientzietako gai ugari jorratzeko aukera da”.

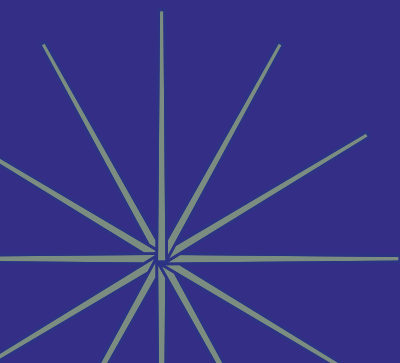
Topaguneak berak, www.gaubeltza.eus webgunean, ospakizunerako gako asko ematen ditu. Ekintzak egiteko euskarri ugari eskaintzen ditu webguneak: ipuin kontakizuna, kalabaza tailerra, makillaje tailerra... eta euskarazko liburu, film, kantu, hitzaldi eta ikus-entzunezko beldurgarrien katalogo oso zabala biltzen du webguneak. Baliabideak eskura ditugu, orain ikastetxeen aukera da Halloween ala Gau Beltza ospatzea.

hik hasi

Hezkuntza
eraldatzeko

**Izan zaitez
HikHasitarra!**

www.hikhasi.eus

Ainara Orbezua

Xalbador kolegioko irakaslea

Atzeko atetik

Harremanen garrantziaz

Ikasleak kolegiara eta edozein ikastetxetara etortzen direnean, irakasleonek lehen helburua haiek ikas dezaten da. Horretarako, nire ustez, irakasgaia bera bigarren mailako kontua da, eta irakaslearen eta ikaslearen arteko harremana da garrantzitsua. Harremana ez bada ona, ez bada ulerkorra eta goxoa, ikaslea itxi egingo da eta ez da ikasketarik egongo. “Maite dut irakaslea eta ondorioz maite dut irakasgaia”, hori izaten da ikasleek egiten duten ekuazioa; urte hauetako guztietako nire bizipenak hori erakutsi dit.

Ez gaude lagun izateko; arauak ezarri eta bete egin behar dira, baina ikasle bati ohar bat egiten badiot jarreragatik, uler dezala ongi zergatik egiten diodan. Ez badago bion artean ulermenik, zaila da ikasle hori lasai egotea gelan, eta, gero, ez da motibatua. Motibazioan, eta gero, beraz, emaitzetan, eragin zuzena du irakaslearekiko harremanak. Horrek ez du esan nahi denek emaitza bikainak lortuko dituztenik, baina ikasketaren helburua denek aurrera egitea denez, klima goxo batek ikasleengan eta gela osoaren ikas prozesuan izango du eragin ona.

Bizi izan dut kontrakoa. Eta ikusi dut ikasleek beldurra izatea irakasleari. Horrelakoetan irakasleok robotak bezala sentitzen gaituzte, sentimendurik gabeak, tronpatzen ez garenak, ulertzen ez dugunak... eta haiek ere beldurra hartzen diote gelan tronpatzeari, ulertzen ez dutena galdetzeari... Autokritikoak baldin bagara eta ikasleekin zuzen jokatzeko baldin badugu, geu ere tronpatzen garela erakusten baldin badiogu, denon mesedetan ari gara. Ikasleek ez dute autoritarismorik behar, autoritatea behar dute. Ikasleek ez dute maite “horrela da eta horrela da eta punto”, “eta punto” horrek niri ere ez dit balio, ez bizitzan eta ezta irakasle bizitzan ere. Orekaren atxematea da zailena. Ikasle batzuek ez dute aski ahotsa hartzen; beste batzuek gehiegi. Muga atxematea da zailena.

Guk Seaskan eta kolegioan gure ikasle ohiekin harremanetan jarraitzen dugu, eta niretzat bizipenik goxoena da ikasle ohiak ikusi eta etortzen direnean, lasai, harreman sano batean, hitz egitera. Harremana mantentzen da. Hori beste sistema askotan agian ez dute, eta hori plazera dela erranen nuke.

Burdin Harana

Legazpi - Gipuzkoa

BURDINOLA MARTXAN

Sentitu, gozatu eta ola-pintxo goxoa dastatu (txistorra eta baserriko ogia); Euskal Burdinolaren museoan bisita berezia edo Escape-rooma.

IKASIZ GOZATU !!

Maila guztietara egokitutako bisitak

ERDI AROKO BIZIMODUA:

- Benetako burdinolan sartu.
- Teknologia: Makina simpleak.
- Energia Iturriak.
- Gizartea: Lanbideak, historia.

AITON AMONEN BIZIMODUA

- 1950ko guneeetan sartu.
- Desberdintasunak bilatu.
- Garaiko haur baten azalean jarri: jolasak, zigorrak, eta abar.

FABRIKA ETA CHILLIDA LANTOKIA

- Frankismoa.
- Fabrikan: Kate lana, lan baldintzak, eta abar.
- Chillidaren lana lantegian.

Mirandaolako Parkean, merenderoa, frontoia, haur parkea, pista jokoa, eta abar.
Herrigunean, estalitako haur parkea eta bazkaltzeko gune itxia.

www.lenbur.com - 943730428 - hezkontza@lenbur.com

HAUR HEZKUNTZAKO JARDUNALDIA

Hezitzaileen arteko harremanak

AZAROAK 15

Bilbon, BBK aretoan

AZAROAK 16

Donostian, EHuren Barriola aretoan

Bizitza gizatiarragoa, osasungarriagoa eta solidarioagoa eraikitzeko nahiaren bultzadarekin, Prozesu Zuzentzaile Komunitarioen Metodologiak (ProCC) eguneroko bizitzan jartzen du begirada. Leku pribilegiatua da pertsonak nola erlazionatzen diren eta elkarrekin nola bizi diren ulertzeko.

Eguneroko ondoezak ez dira zalantzan jartzen, naturalizatu egiten dira eta horri Ustezko Osasunaren Normaltasuna (NSS) deitzen diogu. Prozesu Zuzentzaile Komunitarioen Metodologiak (ProCC) begirada hori aldatzen laguntzen du eta Ana Sainz hizlariak azalduko du nola.

Jordi Mateu hizlaria eskolan kokatuko da, hezitzaileon harremanak bizitzen diren testuinguruan. Horri buruz hausnartuko du eta dinamika praktikoak aurkeztuko ditu.

Izen-ematea eta informazio gehiago: hikhasi.eus

08:30

Ate irekiera eta dokumentazio banaketa

09:00 - 09:15

Harrera

09:15 – 10:45

“Talde-lanaren zailtasunak eta kontraesanak gaur egun. Hezkuntza-zereginarekin duten harremanari buruzko gogoetak. ProCC metodologiaren zenbait ekarpen”

Ana Sainz

ProCCko kidea. Prozesu Zuzentzaile Komunitarioak (ProCC) metodologian aditua eta aritua

10:45-11:15

Atsedena

11:15-12:45

“Hezitzaileok eskolan elkarrekin”

Jordi Mateu

Aholkularia, formatzailea, CAIEV formazio elkartearen eta Ca L'Aulet eskolaren sortzailea

12:45-13:15

Hizlariak mahai-inguruan

Hizlarietako galde-erantzunak egiteko tartea

hik hasi
Hezkuntza eraldatzeko

Laguntzaileak:
Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

 **DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN**